

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W MIEŚCIE TARNOWIE
NA LATA 2016-2020”**

Marzec 2017 r.

WSTĘP

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2016 poz. 2046 z późn. zm.) samorządy powiatowe mają obowiązek opracowania programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. W myśl tego zapisu, Uchwałą Nr XVIII/177/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 26 listopada 2015 r., został przyjęty „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w mieście Tarnowie na lata 2016-2020”, który stanowi kontynuację działań realizowanych od wielu lat na terenie Tarnowa na rzecz osób niepełnosprawnych.

Głównym celem Programu jest tworzenie warunków do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich sferach i na każdym etapie życia, gwarantując pełne uczestnictwo tych osób w życiu społecznym i zawodowym. Realizacja tego celu odbywa się za pomocą wdrożenia powiązanych ze sobą działań, pozwalających przybliżyć się do osiągnięcia celu głównego. Obszarami priorytetowymi są:

- 1) kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych,
- 2) zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do dóbr i usług umożliwiających im pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- 3) zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami oraz do korzystania z różnych form kształcenia specjalnego i pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- 4) zapewnienie osobom niepełnosprawnym wczesnej diagnozy, leczenia i opieki medycznej, rehabilitacji i edukacji leczniczej,
- 5) zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na zatrudnienie na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami lub umożliwienie im ze względu na stopień niepełnosprawności pracy w warunkach dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb,
- 6) likwidacja barier architektonicznych oraz transportowych utrudniających dostęp do urzędów, obiektów użyteczności publicznej, swobodne przemieszczanie się, dostęp do informacji i możliwości komunikacji międzyludzkiej,
- 7) zapewnienie równych szans osobom niepełnosprawnym w dostępie do kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1

PRAWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

KSZTAŁTOWANIE I ROZWIJANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE DOSTRZEGANIA I ROZUMIENIA PROBLEMÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności i likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczności.

Osoby słabo widzące i niewidome miały możliwość nieodpłatnego uzyskania w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej, 80 pilotów służących do identyfikacji autobusów komunikacji miejskiej. Gdy autobus zbliży się do przystanku na odległość około 50 m, po naciśnięciu jednego z dwóch przycisków na pilocie autobus „odpowiada” głośnym komunikatem dźwiękowym o numerze linii i kierunku jazdy, np.: „Linia dziewięć, kierunek Mościce”. Uruchomienie systemu powoduje wyświetlenie się bardzo wyraźnego komunikatu na autokomputerze kierowcy, który dowiaduje się tym samym, że wsiada osoba niepełnosprawna i należy jej pomóc przy wejściu do pojazdu. Piloty, ze środków własnych zakupiło Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Spółka z o.o. w Tarnowie.

Pilot posłuży również do uzyskania informacji zamieszczonych na tablicach elektronicznych na przystankach autobusowych. Po naciśnięciu drugiego przycisku na pilocie, tablica podaje komunikat głosowy, w którym wymienia realny czas przyjazdu konkretnych autobusów – tablica komunikuje się z GPS danego autobusu. Do tej pory, w Tarnowie zastała zamontowana jedna tablica, docelowo ma ich powstać 50.

2. Realizacja programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

W 2016 r. Gmina Miasta Tarnowa, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowała Program „Aktywny samorząd”, mający na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach programu, osoby niepełnosprawne mogły ubiegać się o dofinansowanie do:

- zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- uzyskania prawa jazdy kategorii B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
- utrzymania sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny,
- utrzymania aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dofinansowanie do pobytu dziecka w przedszkolu/żłobku),
- wykształcenia na poziomie wyższym.

W 2016 r. dofinansowanie otrzymało 128 osób niepełnosprawnych, którym do końca roku łącznie wypłacono środki finansowe w wysokości 267.174 zł. Wypłaty dofinansowań, dotyczące wniosków złożonych w 2016 r. będą dokonywane również do

15 kwietnia 2017 r. Środki finansowe planowane do wypłaty w tym terminie to 64.181 zł. Ostateczna kwota poniesionych wydatków, zależy od przedłożonych dokumentów rozliczeniowych przez beneficjentów programu.

Dla porównania w 2015 r. w ramach programu udzielono dofinansowania 109 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę 277.358 zł.

3. Wspieranie działań Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa w realizacji zadań ustawowych. Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

Wszystkie realizowane działania dotyczące osób niepełnosprawnych na etapie planowania podlegają opiniowaniu przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

W 2016 r. Społeczna Rada odbyła siedem posiedzeń, na których zajmowała się następującymi sprawami:

- 1) trzykrotnie wydano opinię do projektu uchwał Rady Miejskiej w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki PFRON przyznane powiatom wg algorytmu, oraz wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne zadania, zgodnie z aktualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- 2) wydano opinię do propozycji zmiany Kart Oceny Merytorycznej Wniosków „P” i „O” o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 r., a także oceniła wnioski złożone w ramach programu przez wnioskodawców wykazujących szczególne utrudnienia,
- 3) ustalono zasady dofinansowania ze środków PFRON zadań realizowanych w 2016 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych (dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego, likwidacji barier architektonicznych, likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych oraz turnusów rehabilitacyjnych),
- 4) wydano cztery pozytywne opinie do projektów o dofinansowanie złożonych w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III”, tj:
zakup samochodu przystosowanego do transportu osób niepełnosprawnych na potrzeby Domu Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta w Tarnowie,
 - a) zakup i montaż wykładzin termozgrzewalnych oraz wymiana progów drzwiowych w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tarnowie,
 - b) zakup mikrobusu 9-miejscowego dla potrzeb Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika w Tarnowie,
 - c) zakup autobusu dla Warsztatu Terapii Zajęciowej prowadzonego przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intellektualną”.

4. Udzielanie informacji i pomocy w uzyskaniu przez osoby niepełnosprawne różnych form pomocy i wsparcia, świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach programów celowych PFRON.

W Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa oraz w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej funkcjonowały punkty informacyjne dla osób niepełnosprawnych oraz osób sprawujących nad nimi opiekę. W Punktach można było uzyskać informacje dotyczące szeroko rozumianej problematyki niepełnosprawności, m.in.

programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym, wykazu placówek i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz regulacji prawnych. Pracownicy Punktu udzielali również pomocy w wypełnianiu wniosków dotyczących programów celowych PFRON oraz w przygotowywaniu wystąpień do różnych instytucji.

5. Zatrudnienie konsultanta ds. osób niepełnosprawnych.

Od kwietnia 2014 r. w Urzędzie Miasta Tarnowa funkcjonuje stanowisko konsultanta ds. osób niepełnosprawnych. Do jego zadań należy m.in. poradnictwo dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, udzielanie im pomocy w rozwiązywaniu problemów życia codziennego a także w załatwianiu spraw w urzędach administracji państwowej, samorządowej i w innych instytucjach, przedkładanie Prezydentowi Miasta Tarnowa propozycji rozwiązań dotyczących poprawy jakości i warunków życia niepełnosprawnych mieszkańców. Liczba przyjętych zgłoszeń w 2016 r. przez konsultanta wyniosła łącznie 629.

6. Prowadzenie kampanii medialnych oraz edukacyjnych w zakresie kształtowania właściwych postaw społeczeństwa wobec problematyki osób niepełnosprawnych. Przeciwdziałanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych.

W 2016 r., po raz czwarty zostały zorganizowane uroczyste obchody „Małopolskich Dni Osób Niepełnosprawnych”. Celem projektu było kształtowanie opinii społecznej w kierunku akceptacji osób z niepełnosprawnością, prezentacja oraz promowanie ich osiągnięć w różnych dziedzinach artystycznych, a także zwrócenie uwagi na bariery: prawne, zawodowe, edukacyjne, komunikacyjne, kulturalne a przede wszystkim mentalne, które uniemożliwiają im prowadzenie zwyczajnego życia. Realizacja projektu przebiegała pod znakiem integracji, współpracy, partnerstwa i równości - osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych. W realizację projektu włączyło się wiele organizacji pozarządowych i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W ramach obchodów odbyły się m.in.: dni otwarte w placówkach i instytucjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych, marsz godności, plener malarski, wernisaż, gry terenowe, bieg integracyjny, konkursy, turnieje, pokaz dogoterapii, seans filmowy, konferencja „Aktywizacja i wsparcie osób niepełnosprawnych – dobre praktyki”. Na zakończenie Tygodnia odbył się integracyjny festyn, podczas którego wspólnie bawiły się osoby z pełną i niepełną sprawnością. Ze względu na złe warunki atmosferyczne, festyn został przeniesiony z Parku Strzeleckiego do Hali Sportowo-Widowiskowej TOSiR, przy ul. Krupniczej.

We wszystkich wydarzeniach łącznie wzięło udział ponad 2.000 osób. Całkowita kwota wydatków przeznaczonych na realizację zadania wyniosła 78.150,70 zł, w tym ze środków Gminy Miasta Tarnowa 34.968,02 zł oraz 43,182,68 zł ze środków Województwa Małopolskiego.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2

ZAPEWNIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DOSTĘPU DO DÓBR I USŁUG UMOŻLIWIAJĄCYCH IM PEŁNE UCZESTNICTWO W ŻYCIU SPOŁECZNYM. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności dla celów pozarentowych.

Do głównych zadań Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie należy orzekanie o niepełnosprawności osób do 16 roku życia, orzekanie o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia, orzekanie o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, wystawianie legitymacji dokumentujących niepełnosprawność. Dodatkowo, od 1 lipca 2014 r. do zadań Przewodniczącego należy wydawanie kart parkingowych osobom niepełnosprawnym oraz placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych mających znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

ILOŚĆ ROZPATRZONYCH SPRAW PRZEZ MIEJSKI ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI W TARNOWIE W 2016 R.	
orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16. roku życia	2.096
w tym wydane po raz pierwszy	782
orzeczenia o niepełnosprawności dla osób do 16. roku życia	189
karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych	362
legitymacje osób niepełnosprawnych	587

Źródło: Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowie

Wśród dorosłych mieszkańców Tarnowa najczęstszą przyczyną niepełnosprawności były:

- a) dysfunkcja narządu ruchu – 30,48%,
- b) schorzenia układu krążenia i oddechowego – 20,22%,
- c) choroby neurologiczne – 12,16%,
- d) choroby psychiczne – 11,40%.

Najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności u dzieci w 2016 r. były rozpoznane choroby neurologiczne, inne oraz całościowe zaburzenia rozwojowe.

Wydano 587 legitymacji osoby niepełnosprawnej, upoważniające do korzystania z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Ponadto, Zespół wydał 362 karty parkingowe.

2. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom; przyznawanie pomocy materialnej na cele zdrowotne i socjalne osobom będącym w trudnej sytuacji finansowej.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc materialną i pozamaterialną dla osób niepełnosprawnych, wynikającą z ustawy o pomocy społecznej, obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Wysokość wypłaconych świadczeń w 2016 r. (w zł)
1.	zasiłki stałe	569	2.826.585,43
2.	zasiłki okresowe	65	61.502,74
3.	zasiłki celowe	796	412.231,79
4.	zasiłki celowe specjalne	352	156.992,38
5.	składki na ubezpieczenie zdrowotne	524	239.235,00
6.	pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego na zakup posiłku w ramach realizacji programu osłonowego „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”	777	695.588,72
Łącznie		3.083	4.392.136,06

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

3. Udzielanie pomocy osobom sprawującym opiekę nad osobą niepełnosprawną poprzez przyznawanie świadczeń pielęgnacyjnych.

Udzielono pomocy finansowej dla osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną, zgodnie z ustawą o świadczeniach rodzinnych oraz ustawą o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, w wysokościach przedstawionych w poniższej tabeli:

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wydatkowana w 2016 roku (w zł)
1.	świadczenie pielęgnacyjne	3.634	4.403.195
2.	specjalny zasiłek opiekuńczy	996	515.287
3.	zasiłek pielęgnacyjny	32.032	4.900.896
4.	pomoc rządowa dla osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	6	1.200
5.	dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3.542	349.340
6.	zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej	1.573	816.834
Łącznie		41.783	10.986.752

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

4. Zapewnienie usług opiekuńczych w domach osobom chorym, niepełnosprawnym, pozbawionym opieki rodzinnej.

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a które są jej pozbawione, przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Poniższa tabela przedstawia wysokość kwot wydatkowanych na ten cel oraz ilość osób objętych tym świadczeniem:

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba osób	Kwota wydatkowana w 2016 roku (w zł)
1.	usługi opiekuńcze	716	1.818.168,67
2.	specjalistyczne usługi opiekuńcze	17	150.189,50
Łącznie		193	1.968.358,17

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

W 2016 r. usługi opiekuńcze realizowały trzy podmioty:

- Polski Komitet Pomocy Społecznej w Warszawie – Zarząd Wojewódzki w Krakowie,
- Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja” w Lublinie,
- „STEMARK – MEDICA” Spółka Jawna w Tarnowie.

Świadczenie w formie usług opiekuńczych obejmowało pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych zakres pomocy dostosowywany był do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

5. Zapewnienie miejsc, opieki i godnych warunków życia w domach pomocy społecznej osobom niepełnosprawnym nie mogącym samodzielnie funkcjonować.

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu są kierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie do domów pomocy społecznej i dziennych ośrodków wsparcia.

W 2016 r. na terenie Tarnowa funkcjonowały cztery domy pomocy społecznej, w których przebywało łącznie 401 osób – w tym 319 osób w domach prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, a 82 osoby w domach prowadzonych na zlecenie Gminy.

Domy Pomocy Społecznej prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa:

- 1) **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych** im. św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53 (liczba miejsc statutowych – 164, z czego 154 dla osób przewlekłe somatycznie chorych, a 10 dla osób w podeszłym wieku). Pensjonariuszami Domu są osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności. Większość mieszkańców wymaga całkowitej opieki oraz pielęgnacji. Ponadto Dom świadczy usługi opiekuńcze dla osób w nim niezamieszkujących (**Dział - Dom Dziennego Pobytu**). Z usług tego typu korzystają osoby o obniżonej sprawności

psychofizycznej, które wymagają wsparcia w organizacji życia codziennego. Osoby korzystające z tych usług mają zapewnione posiłki (śniadania, obiady), a także zajęcia rekreacyjno – kulturalne, naukę obsługi komputera,, terapię ruchem oraz zabiegi fizykoterapeutyczne. Dział – Dom Dziennego Pobytu dysponuje 50 miejscami, które w 2016 r. były w pełni wykorzystane. Łącznie z oferty Domu skorzystało 58 osób.

- 2) **Dom Pomocy Społecznej** w Tarnowie, ul. Czarna Droga 48 (liczba miejsc statutowych – 87). Dom zapewnia swoim mieszkańcom zaspokojenie potrzeb bytowych, całodobową opiekę, rehabilitację i uczestnictwo w zajęciach terapeutycznych. W Domu przebywają osoby o różnych schorzeniach i stopniu niepełnosprawności.

Domy Pomocy Społecznej prowadzone na zlecenie Gminy Miasta Tarnowa:

- 1) **Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie** w Tarnowie, ul. Robotnicza 4, prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo (liczba miejsc statutowych – 80). Dom zapewnia całodobową opiekę, zaspokojenie potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, religijnych i społecznych osobom niepełnosprawnym. Są to często osoby leżące lub poruszające się na wózkach inwalidzkich.
- 2) **Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie** w Tarnowie, ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Tarnowie (liczba miejsc statutowych – 17). Dom funkcjonuje na zasadach domu rodzinnego, dlatego mieszkańcy wykonują w ramach terapii proste czynności domowe (sprzątanie, przygotowywanie śniadań i kolacji, nakrywanie do stołu). Dom stwarza mieszkańcom warunki do samodzielnego życia w otwartym środowisku w rodzinnej atmosferze; zapewnia całodobową opiekę dostosowaną do indywidualnych potrzeb i uczestnictwo w zajęciach rehabilitacyjno – terapeutycznych.

W 2016 r. w domach pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa umieszczono 81 osób.

Lp.	Nazwa Domu	Liczba umieszczonych osób
1.	Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie, ul. Szpitalna 53	57
2.	Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie ul. Czarna Droga 48	21
3.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelktualnie w Tarnowie, ul. Robotnicza 4	1
4.	Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie w Tarnowie, ul. Modrzejewskiej 48	2

W sytuacji braku możliwości zapewnienia miejsca w domach pomocy społecznej na terenie Tarnowa, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej kieruje osoby niepełnosprawne do domów pomocy społecznej na terenie innych powiatów - w 2016 r. skierowano 12 osób. Poniesiona w 2016 r. przez Gminę Miasta Tarnowa odpłatność za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła 2.372.362,28 zł

i dotyczyła 98 osób (w tym 78 umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych).

5. Tworzenie nowych miejsc w dziennych ośrodkach wsparcia, w środowiskowych domach samopomocy stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wspieranie istniejących.

Na terenie miasta działają dwa środowiskowe domy samopomocy, których prowadzenie Gmina Miasta Tarnowa powierzyła w drodze otwartego konkursu ofert:

- Zgromadzeniu Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska z siedzibą w Krakowie, ul. Nazaretańska 1,
- Spółdzielni Socjalnej BioVitaMed z siedzibą w Tarnowie, ul. Słowackiego 6.

Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy w budynku przy Al. Matki Bożej Fatimskiej 6, przeznaczony dla 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie (typ B) o zasięgu ponadgminnym. Uczestnicy Domu mają zapewnioną opiekę odpowiednią do rodzaju schorzenia, biorą udział w różnych formach terapii i zajęciach integracyjnych mających na celu poprawę stanu zdrowia, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia. Prowadzona jest także aktywizacja zawodowa. W 2016 r. z oferty domu skorzystało 70 osób, w tym 3 nowoprzyjęte.

Spółdzielnia Socjalna BioVitaMed w budynku przy ul. Piotra Skargi 29a, prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy typu C pod nazwą „Zielona Przystań”, przeznaczony dla 25 osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (osób z demencją starczą, otępieniem, zaburzeniami natury psychicznej, zaburzeniami adaptacyjnymi, organiczną zmianą nastrojów, a także chorobami Alzheimera, Parkinsona i innych).

Celem działalności „Zielonej Przystani” jest przede wszystkim udzielenie wsparcia osobom mającym poważne trudności w życiu codziennym, poprzez wspomaganie rozwoju psychofizycznego i społecznego, rozwój zainteresowania otaczającym światem, poznawanie zjawisk i procesów w nim zachodzących oraz związków przyczynowo - skutkowych, rozwój indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, udział w życiu społecznym, utrzymanie dobrej kondycji psychicznej, maksymalne usprawnienie psychofizyczne oraz rehabilitację funkcji poznawczych. Zajęcia odbywają się w pracowniach: gospodarstwa domowego, samoobsługi, rękodzielniczo-plastycznej, rekreacyjno - rehabilitacyjnej i relaksacyjnej.

Łącznie z usług ŚDS „Zielona Przystań” w 2016 r. skorzystało 37 osób, w tym 8 nowych.

6. Wykorzystanie pracy socjalnej w zakresie pomocy osobie niepełnosprawnej w uniezależnieniu się, stymulowanie do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów życiowych.

Ważnym elementem wsparcia osób niepełnosprawnych jest praca socjalna, prowadzona przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie. W 2016 r. w ramach pracy socjalnej pracownicy podjęli liczne działania prowadzące do:

- ✓ poprawy stanu zdrowia, poprzez pomoc w: uzyskaniu świadczeń zdrowotnych, realizacji recept, załatwianiu wizyty lekarza w domu, rejestracji do lekarzy specjalistów, oraz współpracę z pracownikami placówek medycznych (lekarz, pielęgniarka), edukację i profilaktykę w zakresie higieny zdrowotnej,

- ✓ zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprzez: działania interwencyjne w sytuacji osoby zaniedbanej, potrzebującej pomocy a także wezwanie pogotowia ratunkowego, policji, poszukiwanie rodzin osób wymagających opieki,
- ✓ wykorzystania uprawnień osób niepełnosprawnych, poprzez pomoc w uzyskaniu: orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i niezdolności do pracy (pomoc w wypełnianiu wniosku), skierowania na turnus rehabilitacyjny, dofinansowań do zakupu sprzętów medycznych oraz do wyjazdu na turnusy opiekuńcze,
- ✓ poprawy funkcjonowania osób z zaburzeniami psychicznymi, poprzez: nawiązanie współpracy z Zespołem Leczenia Środowiskowego - bezpłatne wizyty domowe psychiatrów, wystąpienie z wnioskiem do Sądu o leczenie w szpitalu psychiatrycznym lub umieszczenie w domu pomocy społecznej, podejmowanie interwencji w środowisku w sprawie nieprawidłowego funkcjonowania w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ponadto pracownicy socjalni MOPS realizują projekty socjalne i inne inicjatywy obejmujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych, ich rodzin, opiekunów, przyjaciół, jak również całych społeczności lokalnych, w których żyją osoby niepełnosprawne. W 2016 r. były to:

- ✓ grupa terapeutyczna „*opanowywania lęku*” z elementami psychoedukacji zgodna z założeniami psychologicznego podejścia Praktyki Opanowywania Lęku - projekt był adresowany do osób chorych na schizofrenię z objawami lęku oraz cierpiących na zaburzenia lękowe; w projekcie udział wzięło łącznie 12 osób,
- ✓ „*Wiem więcej - pomagam świadomie*” celem projektu było poszerzenie wiedzy na temat niepełnosprawności, wypracowanie pozytywnych wzorców zachowań, rozbudzenie empatii, poznanie trudności życia codziennego osób niepełnosprawnych oraz sposobu ich postrzegania,
- ✓ „*Oplatek Maltański*” – udział w spotkaniu wzięło 100 osób, wśród których obecne były także osoby niepełnosprawne; organizatorem był Związek Polskich Kawalerów Maltańskich oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, którym wsparcia udzielili również liczni darczyńcy; honorowy patronat nad wydarzeniem objął Biskup Tarnowski - Andrzej Jeż oraz Prezydent Związku Polskich Kawalerów Maltańskich Aleksander hr. Tarnowski.

W ramach poszerzania pomocy i wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi MOPS w Tarnowie realizował również:

1. Projekt konkursowy „*Tacy sami jak inni – silniejsi w rodzinie*” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, mający na celu wzmocnienie wsparcia społecznego dla rodzin osób z autyzmem. Wśród działań skierowanych do uczestników były między innymi zajęcia grupowe dla dzieci takie jak: dogoterapia, muzykoterapia, trening umiejętności społecznych oraz sensoplatyka.
2. III Tarnowski Tydzień Autyzmu podczas którego odbyły się m.in. warsztaty dla rodziców pn. „*Seksualność a autyzm u dzieci*” oraz pn. „*Wypalenie rodzicielskie*”, zabawa choinkowa dla dzieci z autyzmem oraz ich rodzeństwa, happening na Rynku w Tarnowie. W projekcie wzięło udział 30 dzieci wraz z rodzinami. Koszt projektu wyniósł ogółem 43.066 zł z czego 33.876 zł to kwota dotacji, a 9.190 zł wkład własny Gminy Miasta Tarnowa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnawie w 2016 r. realizował Projekt współfinansowany ze środków Wojewody Małopolskiego pn. „*Nie jesteś sam 60+*”. Jego

głównym celem było udzielenie kompleksowego wsparcia osobom powyżej 60 roku życia, po zakończonej hospitalizacji, poprzez pomoc w regularnym przyjmowaniu leków, przestrzeganiu terminów kontrolnych wizyt lekarskich, wykonywaniu zleconych badań i zabiegów, korzystaniu z rehabilitacji usprawniającej w warunkach domowych, stosowaniu zgodnej ze stanem zdrowia diety oraz utrzymaniu kontaktów społecznych ze swoimi rówieśnikami. W projekcie udział wzięły 32 osoby.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2016 r. rozpoczął realizację projektu pn. „*Aktywnie działamy. Pozytywnie wspieramy. Lokalnie zmieniamy.*”, który będzie realizowany do końca 2018 r. Celem głównym projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa 300 osób zamieszkałych na terenie Tarnowa. Grupą docelową projektu są w szczególności osoby bezrobotne/nieaktywne zawodowo, niepełnosprawne, oraz takie, które cechuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego a także osoby bezdomne. W ramach projektu zrealizowano prace społecznie użyteczne, poradnictwo z psychologiem, indywidualne spotkania z uczestnikami projektu zgodnie ze ścieżką reintegracji społeczno-zawodowej, oraz prowadzono grupę wsparcia dla samotnych matek. W 2016 r. zawarto 115 kontraktów socjalnych, w tym 29 z osobami z orzeczoną niepełnosprawnością. Całkowita wartość projektu wynosi 3.882.825,50 zł, w tym kwota dofinansowania ze środków Unii Europejskiej stanowi 3.300.325,50 zł.

7. Dofinansowanie ze środków PFRON do:

- a) uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych w celu rozwijania umiejętności społecznych oraz poprawy psychofizycznej sprawności osób niepełnosprawnych
- b) zaopatrzenia niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania,
- c) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z ich potrzebami

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie udziela również wsparcia w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych zgodnie z algorytmem. Szczegółowe informacje na ten temat obrazuje poniższa tabela a także informacje zawarte w pkt 8 oraz w celu szczegółowym nr 7 pkt 4.

Forma świadczenia	Liczba osób	Wydatkowana kwota (w zł)
dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	632	547.816
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	762	603.835
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	46	181.530
Łącznie	1.440	1.333.181

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

8. Finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej dla osób potrzebujących rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Istotną część środków PFRON wydatkowano na finansowanie działalności trzech warsztatów terapii zajęciowej prowadzonych przez:

- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy przy ul. Klikowskiej 190 (50 uczestników),
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b (35 uczestników),
- Fundację Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji REPI, przy ul. Hodowlanej 6 (45 uczestników).

Warsztaty prowadzą terapię i rehabilitację społeczną z elementami rehabilitacji zawodowej, sprawności fizycznej oraz zdrowia psychicznego. Uczestnikami warsztatów według danych na koniec 2016 r., było 130 osób niepełnosprawnych intelektualnie, ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w tym 81 mieszkańców Tarnowa).

Ponadto 18 mieszkańców Tarnowa, na podstawie porozumień zawartych z Powiatem Tarnowskim oraz Dąbrowskim, uczęszczało do WTZ działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno - Oświatowym "Piast" w Woli Rzędzińskiej (16 osób) oraz do WTZ przy Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń” w Dąbrowie Tarnowskiej (2 osoby).

Wysokość dofinansowania działalności poszczególnych warsztatów terapii zajęciowej w Tarnowie w 2016 roku, obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Jednostka prowadząca warsztat	Liczba uczestników	Wysokość dofinansowania ze środków PFRON (w zł)	Wysokość dofinansowania z budżetu Gminy Miasta Tarnowa (w zł)	Wysokość dofinansowania łącznie (w zł)
1.	Fundacja Rozwoju Edukacji, Pracy, Integracji REPI w Tarnowie	45	728.865	80.985	809.850
2.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną - Koło w Tarnowie	35	568.905	63.212	632.117
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Tarnowie	50	808.845	89.872	898.717
Łącznie		130	2.106.615	234.069	2.340.684

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3

ZAPEWNIANIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM DOSTĘPU DO EDUKACJI WSPÓLNIE ZE SWYMI PEŁNOSPRAWNYMI RÓWIEŚNIKAMI ORAZ DO KORZYSTANIA Z RÓŻNYCH FORM KSZTAŁCENIA SPECJALNEGO I POMOCY PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNEJ

Od 2003 r. Urząd Miasta Tarnowa **kontynuuje systemowe działania z zakresu wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży na terenie miasta**. W ostatnich latach priorytetowo traktowały sprawy zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz dorosłych: nauczycieli i rodziców. W roku szkolnym 2014/2015 wyakcentowana została „edukacja włączająca” uczniów niepełnosprawnych, a w 2015/2016 – wspomaganie rozwoju dzieci i uczniów (uwzględnienie ich indywidualnych sytuacji ze zwróceniem uwagi na dziecko młodsze na pierwszym etapie edukacyjnym w związku z obniżeniem wieku realizacji obowiązku szkolnego) i wspieranie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców zwłaszcza z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, rodzicielstwa zastępczego.

1. Włączanie dzieci przedszkolnych i uczniów niepełnosprawnych do kształcenia, wychowania i opieki we wszystkich typach przedszkoli, szkół i placówek (edukacja włączająca w elastycznym systemie kształcenia).

Do głównych działań Gminy Miasta Tarnowa wspierających edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należą:

- sukcesywne wyposażanie przedszkoli i szkół w odpowiednie pomoce i technologie edukacyjne,
- zapewnienie wykwalifikowanej kadry nauczycieli i specjalistów (logopeda, psycholog, pedagog, doradca zawodowy),
- wdrażanie projektów edukacyjnych uwzględniających specjalne potrzeby tej grupy dzieci i młodzieży,
- rozwijanie zintegrowanego systemu wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci od 0 do 6 lat w zakresie diagnozy, poradnictwa i terapii,
- prowadzenie wielostronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, oddziałów integracyjnych, specjalnych, nauczania indywidualnego, różnych form zajęć dla osób niepełnosprawnych, wydawanie skierowań do młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii,
- usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych w szkołach i przedszkolach, zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego dowozu do szkół i przedszkoli oraz zwrot kosztów indywidualnego dowozu dziecka jego rodzicom lub opiekunom.

Sieć edukacyjna w 2016 r. obejmowała 68 szkół i placówek oświatowych publicznych. Szczególnie z myślą o niepełnosprawnych funkcjonowały oddziały integracyjne, specjalnych, dla uczniów z wadami słuchu oraz autystyków a także Zespół Specjalnych Szkół Przyszpitalnych.

Na terenie Gminy Miasta Tarnowa prowadzone są różnorodne działania i formy kształcenia specjalnego na rzecz tarnowskich dzieci i młodzieży, z których korzystają również rówieśnicy z gmin ościennych. Zakres działań przedstawia poniższa tabela:

Działania	2015	2016
Skierowania do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka	25	32
Skierowania do nauczania indywidualnego	146	100
Skierowania do oddziałów integracyjnych	68	68
Zespół Szkół Specjalnych dla niesłyszących i słabo słyszących		
liczba skierowań	9	6
skierowania do nauczania indywidualnego	4	4
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW)		
liczba skierowań	45	51
skierowania do zajęć rewalidacyjnych	3	16
skierowania do nauczania indywidualnego	17	8
Resocjalizacja i socjoterapia		
liczba rozpatrywanych spraw	35	33
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych (MOW)	18	24
skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapii (MOS)	4	3

Zródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

Wsparciem edukacji uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych była organizacja **różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej** m.in.:

- zajęć rozwijających uzdolnienia,
- zajęć dydaktyczno-wyrównawczych,
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej,
- gimnastyki korekcyjnej,
- innych: warsztatów, porad i konsultacji.

2. Wydawanie orzeczeń, opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych i skierowań do kształcenia specjalnego i oddziałów integracyjnych.

W Tarnowie funkcjonują dwie poradnie:

- 1) **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (PPP)** wykonała w roku szkolnym 2015/2016 3.867 diagnoz specjalistycznych dzieci i młodzieży, wydała 395 orzeczeń i 958 opinii. Diagnozy dotyczyły zakresu psychologicznego, pedagogicznego, logopedycznego i doradztwa zawodowego badanych. Przesiewowe badania logopedyczne przeprowadzone u 495 przedszkolaków (5 i 6 latki) wykazały główne nieprawidłowości, tj. seplenie i reranie oraz inne problemy komunikacyjne oraz wady wymowy. Na 395 orzeczeń kwalifikujących do różnych form kształcenia specjalnego najliczniejsze obejmują: upośledzenie umysłowe, niepełnosprawności sprzężone, autyzm, dzieci niesłyszące i słabo słyszące, niepełnosprawności ruchową w tym afazją.

Ponadto wydano pisemne opinie, m.in. w sprawach:

- odroczenia rozpoczęcia spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego: 11 (w ubiegłym roku 374),
- dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych możliwości ucznia: 264,

- udzielenia zezwolenia na indywidualny tok lub program nauki (wybitnie uzdolnieni): 44,
- objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu oraz szkole lub placówce oświatowej: 181,
- o specyficznych trudnościach w uczeniu się: 135.

2) **Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna (SPPT)** specjalizuje się w terapii i profilaktyce zaburzeń, mediacjach, prowadzi młodzieżowy telefon zaufania Multicom. W roku szkolnym 2015/2016 przyjęto indywidualnie 1.043 osób oraz 42 rodziny. Poradnia przeprowadziła 680 zajęć psychoterapeutycznych, 89 sesji terapii EEG-Biofeedback dla 9 uczniów, 6 grup socjoterapeutycznych, 1 mediację, zajęcia psychoedukacyjne w szkołach i placówkach oświatowych dla 883 osób, 43 superwizje pracy terapeutycznej.

3. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi w przedszkolu, szkole i placówce polega na rozpoznawaniu i zaspokajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawaniu możliwości psychofizycznych, wynikających w szczególności z:

- niepełnosprawności,
- niedostosowania społecznego,
- zaburzeń komunikacji językowej,
- choroby przewlekłej,
- sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,
- niepowodzeń edukacyjnych,
- zaniechań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi,
- trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą,
- ze szczególnych uzdolnień,
- ze specyficznych trudności w uczeniu się.

4. Tworzenie sieci oddziałów integracyjnych i specjalnych w szkołach i przedszkolach stosownie do występujących potrzeb w zakresie niepełnosprawności dzieci i młodzieży w mieście.

Liczbę oddziałów integracyjnych i specjalnych w przedszkolach i szkołach wraz z liczbą uczących się w nich dzieci przedstawia poniższa tabela.

Typ oddziału	rok szkolny 2014/2015			rok szkolny 2015/2016		
	Liczba oddziałów	Liczba uczniów		Liczba oddziałów	Liczba uczniów	
		ogółem	w tym niepełnosprawnych		ogółem	w tym niepełnosprawnych
integracyjny	41	773	207	44	790	198
specjalny	17	52	52	21	57	57

5. Organizowanie dowozu dzieci niepełnosprawnych do szkół, przedszkoli i placówek szkoleniowo-rehabilitacyjnych.

Zgodnie z art. 17 ustawy o systemie oświaty, realizowany jest **dowóz dzieci do szkoły** tam, gdzie odległości w ramach obwodów są większe niż wymagają przepisy. Z dowozu korzystają również uczniowie niepełnosprawni zarówno do przedszkoli jak i szkół tak publicznych jak i niepublicznych. W 2016 r. łączna kwota wydatków na dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół wyniosła 414.399,18 zł.

6. Zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży niepełnosprawnej w zdobyciu wyższego wykształcenia.

W 2016 r. Urząd Miasta Tarnowa realizował program „Aktywny samorząd” finansowany ze środków PFRON. W ramach modułu II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, niepełnosprawni studenci mogli uzyskać następujące rodzaje dofinansowań:

- do opłaty za naukę (czesne) – równowartość kosztów czesnego w ramach jednej realizowanej formy kształcenia na poziomie wyższym,
- dodatek na uiszczenie opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego,
- dodatek na pokrycie kosztów kształcenia.

Z tej formy pomocy w 2016 r. skorzystało 76 osób, którym łącznie wypłacono dofinansowanie w wysokości 81.546 zł. W związku ze zmianą zasad Programu, dofinansowanie na podstawie wniosków złożonych w 2016 r. będzie wypłacane do 15 kwietnia 2017 r., wtedy też będzie znana ostateczny koszt realizacji programu.

7. Przystosowanie szkół, szkół wyższych i placówek opiekuńczo-wychowawczych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej ruchowo – likwidacja barier architektonicznych (podjazdy, windy, toalety).

W 2016 r. z udziałem środków Województwa Małopolskiego, budynek III Liceum Ogólnokształcącego rozbudowano o szyb windy oraz przebudowany został węzeł sanitarny. Efektem wykonania ww. prac jest zagwarantowanie każdemu absolwentowi gimnazjum z Tarnowa i okolic, wyboru nauki w tej szkole, bez obawy napotkania trudności w poruszaniu się po budynku. Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 322.296,92 zł, w tym ze środków Województwa uzyskano kwotę 157.427,30 zł.

Ponadto, w ramach kompleksowych modernizacji Przedszkola Publicznego nr 5 w Tarnowie wykonano podjazd dla niepełnosprawnych, natomiast w Przedszkolu Publicznym nr 19 przebudowano już istniejący.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4

ZAPEWNIENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM WCZESNEJ DIAGNOZY, LECZENIA I OPIEKI MEDYCZNEJ, REHABILITACJI I EDUKACJI LECZNICZEJ.

Na terenie Tarnowa funkcjonują dwie placówki lecznictwa zamkniętego a także sieć niepublicznych placówek lecznictwa otwartego zapewniających mieszkańcom opiekę medyczną w zakresie lecznictwa podstawowego i specjalistycznego. W stanach nagłego zagrożenia życia i zdrowia pomoc zabezpiecza Powiatowa Stacja Pogotowia Ratunkowego

w Tarnowie. Finansowanie świadczeń gwarantowanych zapewnia Narodowy Fundusz Zdrowia.

Gminie Miasta Tarnowa podlegają 3 podmioty lecznicze:

- Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika,
- Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.,
- Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika

Szpital jest największym podmiotem leczniczym podległym Gminie Miasta Tarnowa. Placówka posiada 400 łóżek szpitalnych w 12 oddziałach, stacji dializ oraz zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

W 2016 roku w Szpitalu leczonych było ponad 16 tys. pacjentów, urodziło się 825 noworodków, wykonano 3,2 tys. dużych zabiegów operacyjnych oraz ponad 2,3 tys. zabiegów inwazyjnych serca – koronarografii, koronaroplastyki i ablacji. Dokonano implantacji 250 stymulatorów serca, wszczepiono ok. 480 endoprotez stawów biodrowych i kolanowych. W 12 przyszpitalnych poradniach specjalistycznych udzielonych zostało ponad 33 tys. porad. W pracowniach obrazowych wykonano ponad 4,3 tys. badań tomografii komputerowej oraz 5,2 tys. rezonansu magnetycznego; w pracowniach analitycznych ponad 570 tys. badań. Ponadto, w roku 2016:

- wykonano I etap modernizacji sieci elektroenergetycznej na terenie całego kompleksu szpitalnego,
- przebudowano pomieszczenia kuchni, system zasilania, ciągi transportowe oraz zakupiono nowe wyposażenie,
- zakończono realizację 2-letniego projektu, który miał na celu poprawę jakości i dostępności do opieki okołoporodowej oraz upowszechnianie postaw prozdrowotnych,
- zrealizowano program profilaktyczno-edukacyjny, w ramach którego m.in. przeszkolono ok. 3,4 tys. młodych kobiet w zakresie zdrowia prokreacyjnego,
- ponad 2 tys. noworodków objęto badaniami przesiewowymi w kierunku wczesnego wykrywania wad serca i dysplazji stawów biodrowych, kierując część z nich do dalszego leczenia.

Szpital za zrealizowaną rozbudowę i modernizację Placówki w 2015 r. zdobył główną nagrodę i tytuł „Modernizacja Roku 2015” w kategorii *Zdrowie i opieka społeczna* w ogólnopolskim konkursie, organizowanym przez Stowarzyszenie Ochrony Narodowego Dziedzictwa Materialnego.

Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.

Zespół Przychodni Specjalistycznych jest największą placówką ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Tarnowie. Swoje usługi świadczy na rzecz mieszkańców Tarnowa i regionu. W 2016 r. udzielono łącznie 268.935 porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz wykonano 230.986 zabiegów fizykoterapeutycznych. Zrealizowano 9.044 osobodni w oddziałach dziennych z zakresu psychiatrii i rehabilitacji oraz tlenoterapii w warunkach domowych i 1.535 zabiegów w chirurgii jednego dnia.

W 2016 r. Spółka kontynuowała realizację rozpoczętego w październiku 2015 r. zadania pn. **„Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o. wraz z infrastrukturą techniczną oraz wjazdami publicznymi przy ul. Marii**

Skłodowskiej – Curie w Tarnowie”. W dniu 16 grudnia 2016 r. został zakończony I i II etap realizacji zadania i oddana do użytkowania nowa część budynku przychodni. Koszt realizacji inwestycji wyniósł 13.772 tys. zł. Przychodnia została rozbudowana o podpiwniczony budynek trzykondygnacyjny i powierzchni użytkowej 3.051,84 m².

Spółka na bieżąco dokonuje zakupów nowoczesnego sprzętu diagnostycznego w miejsce wyeksploatowanego sprzętu medycznego, jak również w celu dostosowania oferty do potrzeb lokalnego rynku i wymogów Narodowego Funduszu Zdrowia oraz w celu doskonalenia jakości świadczonych usług. Po oddaniu budynku do użytkowania rozpoczęto zakup wyposażenia pomieszczeń w niezbędne sprzęty. Koszt zakupu sprzętu medycznego, wyposażenia i wartości niematerialnych i prawnych wyniósł 870 tys. zł.

Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.

Mościckie Centrum Medyczne świadczy usługi z zakresu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, opieki długoterminowej (zakład opiekuńczo-leczniczy), opieki psychologicznej i medycyny pracy. Usługami medycznymi obejmuje mieszkańców Tarnowa i okolicznych gmin. Wchodzący w skład Mościckiego Centrum Medycznego Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w 2016 r. stacjonarną opieką długoterminową obejmował 83 pacjentów dysponując bazą 48 łóżek, realizując 17.411 osobodni. Wykonano 102.084 zabiegów z zakresu rehabilitacji leczniczej. Na podstawie umowy zawartej z NFZ w Mościckim Centrum Medycznym udzielane są świadczenia zdrowotne w ramach nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz stomatologiczna pomoc doraźna.

Porady świadczone są w warunkach ambulatoryjnych, w gabinetach budynku MCM, a także w uzasadnionych stanem zdrowia pacjenta przypadkach realizowane są wizyty domowe.

W ramach planu obejmującego inwestycje, modernizację i remonty w 2016 r. zakupiono: zestaw do prób wysiłkowych, aparat do elektroterapii, wózki zabiegowe, opatrunkowe na bieliznę dla ZOL, autoklaw, fotel ginekologiczny dla Poradni „K”, aparat krzyżowy dla Pracowni Psychologicznej, miernik czasu reakcji dla Pracowni Psychologicznej, dwa klimatyzatory dla Poradni Sportowej.

1. Poprawa dostępności do świadczeń rehabilitacji leczniczej poprzez starania o zwiększenie finansowania tych świadczeń przez publicznego płatnika.

Wykaz świadczeniodawców w zakresie rehabilitacji leczniczej i wysokość kontraktów z NFZ w latach 2015 i 2016 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa świadczeniodawcy	Kwota kontraktu z NFZ (w zł)	
		2015 r.	2016 r.
1.	Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza SPZOZ	3.692.670,76	3.655.991,30
2.	Fizjoterapia REMAKS	178.204,50	181.753,20
3.	Zespół Przychodni Specjalistycznych Sp. z o.o.	2.139.776,40	2.144.908,80

4.	„GERONIMO” M. Mielak, S. Zwolenik s.j.	201.657,50	193.546,40
5.	Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	642.636,04	647.922,60
6.	Miejska Przychodnia Lekarska Nr VI NZOZ	35.244,13	38.026,80
7.	NZOZ Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Medica”	193.458,39	194.719,10
8.	Centrum Medyczne „KOL- MED” SPZOZ	635.922,78	637.766,84
9.	Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika	1.332.096,80	1.396.338,56
10.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tarnowie	227.512,40	226.882,80
Łącznie		9.279.179,70	9.317.856,40

Źródło: Opracowano na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

Świadczenia w zakresie rehabilitacji leczniczej na terenie Tarnowa realizowane są przez 10 podmiotów leczniczych. Łączna wysokość kontraktu w 2016 r. wynosiła 9.317.856,40 zł i była wyższa o kwotę **38.676,70 zł** w stosunku do roku poprzedniego.

2. Rozwój stacjonarnych form opieki długoterminowej.

Wykaz podmiotów leczniczych realizujących usługi z zakresu opieki długoterminowej i wysokość kontraktów z NFZ w 2015 i 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Nazwa świadczeniodawcy	Typ świadczeń	Kwota kontraktu z NFZ (w zł)	
			2015 r.	2016 r.
1.	Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika ul. Szpitalna 13	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa w zakładzie opiekuńczo-leczniczym liczba łóżek - 31	963.727,90	1.015.882,30

2.	Mościckie Centrum Medyczne Sp. z o.o. ul. Kwiatkowskiego 15	w zakładzie opiekuńczo-leczniczym liczba łóżek - 48	1.547.310,26	1.638.618,00
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia „MARO-MED” Barbara Malinowska ul. Zagumnie 23 A	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	1.127.971,80	1.238.078,00
4.	Centrum Medyczne „KOL-MED” Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej pl. Dworcowy 6	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	329.985,00	362.864,80
5.	Centrum Medyczne CenterMed Sp. z o.o. pl. Sobieskiego 2	pielęgniarska opieka długoterminowa domowa	54.814,95	60.178,80
Łącznie			4.023.809,91	4.315.621,90

Źródło: Opracowano na podstawie danych umieszczonych na stronie internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia w Krakowie.

W 2016 r. kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia na świadczenia w zakresie opieki długoterminowej posiadało pięciu świadczeniodawców z terenu miasta Tarnowa. Wartość kontraktów podpisanych w 2016 r. była wyższa o kwotę **291.811,99 zł** w stosunku do roku poprzedniego.

3. Wspomaganie organizacji pozarządowych, działających w środowisko osób niepełnosprawnych.

Mówiąc o rehabilitacji leczniczej nie sposób pominąć roli organizacji pozarządowych działających na terenie Tarnowa, reprezentujących interesy osób niepełnosprawnych z określonymi schorzeniami nabytymi lub wrodzonymi. Osoby niepełnosprawne zrzeszone w organizacjach to potencjalni pacjenci lecznictwa rehabilitacyjnego. Działalność organizacji zajmujących się problemami zdrowotnymi swoich członków jest różnorodna, skupia się jednak przede wszystkim na pomocy w powrocie do zdrowia, a także w umożliwieniu aktywniejszego życia społecznego osób chorych, pomimo trwającego procesu chorobowego. Organizacje realizują programy, na wykonanie których pozyskują dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W 2016 r. łączna dotacja do projektów w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych wyniosła 124.500 zł. Ponadto od 2006 r. przy współpracy z Tarnowskim Hospicjum Domowym im. Bł. F. Ozanama działającym przy Parafii Św. Rodziny w Tarnowie realizowano program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych. W ramach tego programu Gmina Miasta Tarnowa sfinansowała zakup sprzętu dla Hospicjum za kwotę 141.711 zł. Zakupiony sprzęt medyczny organizacja nieodpłatnie wypożycza terminalnie i obłożnie chorym mieszkańcom Tarnowa.

4. Wspieranie realizacji programów zdrowotnych ukierunkowanych na edukację i rehabilitację pacjentów niepełnosprawnych.

Uchwałą Nr XXII/238/2016 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 31 marca 2016 r. został przyjęty „Miejski program działań w obszarze promocji zdrowia i profilaktyki chorób społecznych na lata 2016-2020”, którego strategicznym celem jest poprawa i umacnianie zdrowia i podnoszenie jakości życia mieszkańców miasta Tarnowa oraz zmniejszanie nierówności społecznych w zdrowiu. Program obejmuje projekty skierowane do różnych grup społecznych mieszkańców Tarnowa, w tym dzieci, młodzież, osób niepełnosprawnych na łączną kwotę prawie 1,8 mln zł. W 2016 r. na realizację programów zdrowotnych przeznaczono 401.722,45 zł w tym środki Gminy Miasta Tarnowa stanowiły kwotę 296.451,60 zł, a środki Województwa Małopolskiego 105.270,85 zł.

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi część zadań w obszarze ochrony i promocji zdrowia oraz w obszarze działalności na rzecz osób niepełnosprawnych zostało zleconych do realizacji stowarzyszeniom. Łączna kwota wydatków poniesionych w 2016 r. ze środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa na realizację tych zadań to 129.500 zł, w tym 5.000 zł z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu edukacji prozdrowotnej i 124.500 zł na zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Lp.	Nazwa programu	Liczba uczestników	Kwota wydatkowana na realizację programu (w zł)
1.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych - rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa poprawiająca sprawność manualną i lokomocję u osób (chodzących) ze znacznie ograniczoną sprawnością ruchową spowodowaną przewlekłą chorobą”	46	21.000
2.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja domowa osób przewlekle i obłożnie chorych z powodu chorób narządu ruchu lub powodujących dysfunkcję narządu ruchu”	65	51.000
3.	„Rehabilitacja i aktywizacja osób dorosłych – rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna u kobiet po mastektomii”	45	12.000
4.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży – diagnoza i terapia uczniów niepełnosprawnych przygotowaniem do aktywnego życia społecznego”	24	6.000
5.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży – diagnoza i terapia dzieci z autyzmem i niepełno sprawnościami sprzężonymi”	40	9.000
6.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży – rehabilitacja oraz aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi”	30	11.000
7.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży – rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu lub zaburzeniami sensorycznymi”	32	9.500
8.	„Rehabilitacja dzieci i młodzieży- Terapia i rehabilitacja dzieci z zespołem Downa i niepełnosprawnościami sprzężonymi”	24	5.000

9.	„Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych - wypożyczalnia sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego”	176	0
Łącznie		482	124.500

Źródło: Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej w Urzędzie Miasta Tarnowa

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 5

ZWIĘKSZENIE SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA ZATRUDNIENIE NA OTWARTYM RYNKU PRACY ZGODNIE Z KWALIFIKACJAMI, WYKSZTAŁCENIEM I MOZLIWOŚCIAMI LUB UMOŻLIWIENIE IM ZE WZGLĘDU NA STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI PRACY W WARUNKACH DOSTOSOWANYCH DO ICH INDYWIDUALNYCH POTRZEB.

Pod koniec 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie zarejestrowanych było 455 niepełnosprawnych osób bezrobotnych oraz 75 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy z terenu miasta Tarnowa. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela:

Status	Ogółem	w tym kobiety	Wiek			Wykształcenie		Stopień niepełnosprawności (znaczny lub umiarkowany)
			18-24	25-29	powyżej 50 roku życia	co najmniej średnie	specjalne	
bezrobotni	455	233	15	19	283	178	16	215
poszukujący pracy	75	28	1	1	42	33	2	67

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

1. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług instytucji rynku pracy – możliwość korzystania z pośrednictwa pracy i doradztwa zawodowego

a) pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych

W okresie od stycznia do grudnia 2016 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał 828 miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych, tj. o 84 miejsca więcej niż w 2015 r. Spośród realizowanych w 2016 r. ofert pracy i aktywizacji zawodowej – 25 miejsc było subsydiowanych w tym 17 miejsc pracy z PFRON.

Ważną rolę wśród działań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych pełni pośrednictwo pracy. Każda osoba niepełnosprawna wymaga innej, dostosowanej do swoich potrzeb i możliwości pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia. Należy wychodzić naprzeciw ich indywidualnym oczekiwaniom tak, aby grupa ta mogła otrzymać odpowiednią pracę, która umożliwi im pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy z orzeczoną stopniem niepełnosprawności prowadzona jest na specjalnie wyodrębnionych stanowiskach pracy. Doradcy klienta posługują się językiem migowym, dzięki czemu osoby z dysfunkcją słuchu mają zapewniony komfort podczas wizyty w Urzędzie. Formy aktywizacji zawodowej dostosowywane są indywidualnie do każdej osoby zgodnie ze wskazaniami określonymi

w orzeczeniu zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności oraz w warunkach pracy chronionej.

W celu pozyskania wolnych miejsc pracy pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie podejmują współpracę z pracodawcami reprezentującymi zakłady pracy chronionej, jak również z pracodawcami deklarującymi gotowość zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W 2016 r. pośrednicy pracy w celu pozyskania ofert pracy dla niepełnosprawnych, złożyli 90 wizyt, podczas których przedstawiano pracodawcom także możliwości współfinansowania zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz tworzenia nowych miejsc w ramach środków PFRON.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie została również uruchomiona usługa pośrednictwa pracy drogą elektroniczną, która pozwala na dobieranie odpowiednich ofert pracy dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz przesyłanie informacji o ofercie pracy na prywatny adres e-mail. W przypadku wprowadzenia do systemu informatycznego PUP w Tarnowie nowej oferty pracy, korzystający z serwisu otrzyma za pośrednictwem poczty elektronicznej powiadomienie o pojawieniu się ofert pracy w pożądanym zawodach. Osoby bezrobotne oraz poszukujące pracy posiadające orzeczony stopień niepełnosprawności dzięki korzystaniu z usługi elektronicznego pośrednictwa pracy mogą na bieżąco śledzić pojawiające się oferty pracy.

b) poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych

W 2016 r. w ramach poradnictwa zawodowego zrealizowano **245** działań aktywizacji zawodowej dla osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności, w tym:

- udzielono **111** indywidualnych porad zawodowych,
- **80 osób** uczestniczyło w spotkaniach w ramach grupowej informacji zawodowej,
- **23** osoby uczestniczyły w zajęciach w ramach grupowej porady zawodowej,
- **4** osoby uczestniczyły w szkoleniu z zakresu umiejętności poszukiwania pracy,
- **6** osób skorzystało z badań testowych pod kątem określenia zainteresowań i predyspozycji,
- **6** osób dokonało nagrania w systemie Video CV,
- **10** osób uzyskało indywidualną pomoc w opracowaniu dokumentów aplikacyjnych.

Ponadto **5** osób z miasta Tarnowa uczestniczyło w szkoleniu w ramach Ośrodka Doradczego skierowanego do osób planujących założenie własnej działalności gospodarczej. W trakcie spotkania uczestnicy mieli możliwość poznania m. in. zagadnień związanych z zakładaniem działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, zapoznania się z formami opodatkowania i wzorami formularzy podatkowych, pozyskania informacji z zakresu uprawnień do ubezpieczeń społecznych.

Od 2011 r. doradcy zawodowi realizują program „Perspektywy na lepsze jutro”. Każda osoba zainteresowana może liczyć na indywidualną pomoc doradcy zawodowego, ustalenie odpowiedniego do swoich możliwości planu działania, a także objęcie wybranymi formami aktywizacji realizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. W ramach programu uczestnicy wzięli udział w wizycie w Zakładzie Pracy Chronionej w celu poznania warunków pracy oraz procedur związanych z zatrudnianiem pracowników z orzeczoną niepełnosprawnością.

W 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie działaniami aktywizującymi objęto również niepełnosprawną młodzież. Na spotkanie informacyjno-doradcze zaproszono uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Tarnowie. W trakcie zajęć doradca zawodowy

pomógł określić uczestnikom własny potencjał zawodowy w kontekście wymogów rynku pracy.

Osobom niepełnosprawnym na bieżąco udzielane są porady między innymi w zakresie: sytuacji na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy, możliwości uzyskania nowych lub dodatkowych kwalifikacji zawodowych, opracowania dokumentów aplikacyjnych, wyboru miejsca zatrudnienia, przygotowania autoprezentacji zawodowej oraz możliwości uczestniczenia w projektach mających na celu aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnością.

2. Promocja zatrudnienia osób niepełnosprawnych wśród lokalnych pracodawców – pozyskiwanie subsydiowanych miejsc pracy dla bezrobotnych i poszukujących pracy (staże, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy i inne formy aktywizacji przewidziane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy).

W 2016 r. w ramach środków PFRON przyznanych Miastu zgodnie z algorytmem, realizowano następujące zadania na rzecz rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:

- zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy,
- szkolenia (opisane w pkt 4).
- przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (opisane w pkt 5).

W ramach zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy zawarto 4 umowy na łączną kwotę 150.000 zł, w wyniku których zatrudnione zostały 4 osoby, w tym 3 osoby z umiarkowanym oraz jedna osoba lekkim stopniem niepełnosprawności. Utworzono następujące stanowiska pracy: kierowca, pracownik produkcji (operator maszyny), kontroler jakości oraz specjalista ds. reklamy.

Na stanowiskach pracy utworzonych ze środków Funduszu Pracy zatrudnionych zostało:

- 1) w ramach kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 7 osób niepełnosprawnych,
- 2) w ramach prac interwencyjnych – 5 osób,
- 3) w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, który ukończył 50 rok życia skierowano w 2016 r. - 10 osób,
- 4) w ramach refundacji części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia skierowano w 2016 r. - 3 osoby niepełnosprawne.

Do odbycia stażu skierowano 17 osób niepełnosprawnych. Natomiast do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 10 osób, w tym 1 osoba w ramach Programu Aktywizacja i Integracja. Ponadto 1 osoba została zatrudniona w ramach robót publicznych.

3. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym kontaktu z pracodawcą poprzez organizowanie spotkań, giełd i targów pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie w celu zwiększenia możliwości aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym z orzeczoną stopniem niepełnosprawności zorganizował XXIII Targi Pracy pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Tarnowa oraz Starosty Tarnowskiego oraz 9 giełd pracy. Dzięki uczestnictwu w targach osoby poszukujące zatrudnienia, w tym osoby posiadające orzeczoną stopień niepełnosprawności

mają możliwość zapoznania się w jednym miejscu z ofertami pracy wielu pracodawców, jak również przeprowadzenia wstępnych rozmów kwalifikacyjnych oraz złożenia dokumentów aplikacyjnych na oferowane stanowiska. W targach pracy uczestniczą również pracodawcy zainteresowani zatrudnieniem osób niepełnosprawnych oraz pracodawcy z zakładów pracy chronionej.

4. Organizacja szkoleń zawodowych i przekwalifikowań uwzględniających aktualne potrzeby rynku pracy.

W 2016 r. na szkolenia skierowano ogółem **23 osoby niepełnosprawne**, w tym:

- 1) na szkolenie pn. magazynier - sprzedawca finansowane ze środków PFRON – **5 osób**
- 2) na szkolenia finansowane ze środków Funduszu Pracy – ogółem **18 osób**, które uczestniczyły w następujących szkoleniach:
 - fakturzysta,
 - Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych ECDL BASE,
 - podstawy obsługi komputera z programem magazynowym i fakturowaniem,
 - prawo jazdy kat. D,
 - kwalifikacja wstępna w zakresie kategorii D, D+E, D1, D1+E prawa jazdy.

5. Doradztwo i pomoc osobom niepełnosprawnym podejmującym działalność gospodarczą, udzielanie dotacji na rozpoczęcie takiej działalności.

Zawarto 3 umowy na podjęcie działalności gospodarczej na łączną kwotę 112.500 zł. Dodatkowo 4 osoby niepełnosprawne otrzymały środki Funduszu Pracy na uruchomienie działalności gospodarczej.

Ogółem w 2016 r. – 7 osób posiadających orzeczony stopień niepełnosprawności rozpoczęło działalność gospodarczą, w tym 3 osoby w ramach środków PFRON i 4 osoby z Funduszu Pracy.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 6

LIKwidacja BARIER ARCHITEKTONICZNYCH ORAZ TRANSPORTOWYCH UTRUDNIAJĄCYCH DOSTĘP DO URZĘDÓW, OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ, SWOBODNE PRZEMIESZCZANIE SIĘ, DOSTĘP DO INFORMACJI I MOŻLIWOŚCI KOMUNIKACJI MIĘDZYLUDZKIEJ.

1. Wyposażenie istniejących i nowobudowanych sygnalizacji świetlnych w urządzenia dźwiękowe ułatwiające niewidomym bezpieczne przejście przez jezdnię.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. w Tarnowie, w urządzenia dźwiękowe ułatwiające niewidomym bezpieczne przejście przez jezdnię wyposażonych jest 36 sygnalizacji świetlnych (o 6 więcej w porównaniu do roku 2015).

2. Wydzielanie i oznakowanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach miejskich i przed gmachami użyteczności publicznej.

Według stanu na dzień 31.12.2016 r. w Tarnowie wyznaczonych jest 294 miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych, z których 7 utworzonych zostało w 2016 r.

3. Udostępnianie obiektów użyteczności publicznej dla osób niewidomych oraz na wózkach inwalidzkich poprzez m.in.:

- budowę podjazdów,
- modernizację i montaż urządzeń dźwigowych,
- dostosowanie węzłów sanitarnych.

W 2016 r. przeprowadzono likwidację barier architektonicznych w budynkach: III Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Brodzińskiego 6 oraz Sali Lustrzanej przy ul. Wałowej 10 poprzez dobudowę szybu windowego oraz przebudowę węzła sanitarnego. Łączny koszt dostosowania budynku III Liceum Ogólnokształcącego do potrzeb osób niepełnosprawnych wyniósł 322.296,92 w tym ze środków Województwa Małopolskiego uzyskano kwotę 157.427,30 zł. Natomiast dostosowanie budynku Sali Lustrzanej w całości sfinansowano ze środków Gminy Miasta Tarnowa – łączny koszt inwestycji to 374.871 zł.

4. Zwiększanie bazy mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych oraz utrzymanie odpowiedniego standardu już istniejących.

W minionym roku w Tarnowie funkcjonowały także dwa mieszkania chronione przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Mieszkania te, są formą pomocy społecznej, dzięki której pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny), osoby niepełnosprawne przygotowują się do prowadzenia samodzielnego życia. Pobyt w mieszkaniu stanowi alternatywę dla pobytu w placówce opieki całodobowej i zapewnia integrację ze społecznością lokalną, sprzyjając rozwojowi kontaktów społecznych oraz stanowi niezbędny etap w drodze do uzyskania pełnej samodzielności życiowej.

Gmina Miasta Tarnowa prowadzenie obu mieszkań powierzyła Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną - Koło w Tarnowie, z siedzibą przy ul. Ostrogskich 5b, wyłonionemu w drodze otwartego konkursu ofert.

Obydwa mieszkania zlokalizowane są przy ul. Mościckiego. Jedno przeznaczone jest dla kobiet, a drugie (uruchomione w sierpniu 2015 r.) dla mężczyzn. W 2016 r. w mieszkaniach przebywało 7 osób, a przyznana dotacja wynosiła łącznie 116.600 zł.

Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny. Szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności określa uchwała Nr XXXII/478/2013 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 14 marca 2013 r. w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

5. Przystosowanie mieszkań dla osób niepełnosprawnych, w tym osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W 2016 r. 23 osoby niepełnosprawnych uzyskały dotację ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w swoich domach i mieszkaniach. Łączna kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła 154.731 zł.

6. Zakup i systematyczne wprowadzanie na wszystkie linie komunikacji miejskiej autobusów niskopodłogowych dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych.

Mieszkańcy Tarnowa mogą korzystać z 96 autobusów, w tym 63 posiada niską podłogę.

7. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym korzystania z komunikacji miejskiej na preferencyjnych warunkach.

Zgodnie z uchwałą nr XII/136/2015 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 9 lipca 2015 r. z komunikacji miejskiej mogą korzystać bezpłatnie:

- 1) osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności lub całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji lub niezdolność do samodzielnej egzystencji (dawna I grupa inwalidzka) wraz z opiekunem towarzyszącym im w pojeździe,
- 2) niewidomi lub niedowidzący posiadający orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (dawna II grupa inwalidzka) z wpisem symbolu przyczyny niepełnosprawności 04-O,
- 3) dzieci i młodzież dotknięte inwalidztwem lub niepełnosprawne do czasu ukończenia 18 roku życia,
- 4) jedno z rodziców lub pełnoletni opiekun dzieci i młodzieży dotkniętej inwalidztwem lub niepełnosprawnej do czasu ukończenia 18 roku życia, towarzyszący dziecku w podróży,
- 5) osoby, którym przysługuje specjalny zasiłek opiekuńczy lub świadczenie pielęgnacyjne przyznane przez Prezydenta Miasta Tarnowa na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych albo zasiłek dla opiekuna przyznany na podstawie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów w okresie ważności decyzji przyznającej świadczenie.

Ponadto, z ulgowych przejazdów mogą korzystać:

- 1) renciści pobierający rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę socjalną lub rentę rodzinną,
- 2) osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu.

8. Dofinansowanie i koordynacja przewozów dostosowanym pojazdem osób niepełnosprawnych mających trudności w samodzielnym poruszaniu się (system taxi-bus).

W 2016 r., podobnie jak w poprzednich latach, dofinansowywano usługi przewozowe dla osób niepełnosprawnych. Mogły z nich korzystać uprawnione osoby niepełnosprawne, spełniające łącznie dwa warunki:

- posiadające znaczne ograniczenia w samodzielnym poruszaniu się, poruszające się na stałe za pomocą przedmiotów ortopedycznych: wózka inwalidzkiego, balkoniku,
- posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności zawierające jeden z symboli przyczyn niepełnosprawności: 05-R – upośledzenie narządu ruchu, 10-N – choroby neurologiczne, lub inne równoważne orzeczenia, wymienione w art. 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. potwierdzające taką dysfunkcję.

Koszty transportu pokrywane są z budżetu Miasta przy udziale osób niepełnosprawnych. W 2016 r. ponoszona przez pasażera część stała opłaty wynosiła 2,50 zł, natomiast część zmienna naliczana za każdy rozpoczęty kilometr jazdy z pasażerem wynosiła 0,50 zł. Wynagrodzenie umowne wypłacone z budżetu miasta z tytułu realizacji usług przewozowych osób niepełnosprawnych w 2016 r. wyniosło 86.700,60 zł. Z usług transportowych skorzystało 5.620 osób.

9. Udział w programach zmierzających do ułatwienia dostępności nowoczesnych rozwiązań likwidacji barier w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych, zgodnie z ich potrzebami.

W ramach realizacji programu „Aktywny samorząd” osoby niepełnosprawne posiadające znaczny stopień niepełnosprawności oraz dysfunkcję narządu wzroku lub obu kończyn górnych mogły ubiegać się o dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania. O takie dofinansowanie w 2016 r. ubiegało się 25 osób – każda z nich otrzymała dofinansowanie. Osoby niepełnosprawne mogły zakupić sprzęt elektroniczny zgodny z ich potrzebami, np. specjalistyczne klawiatury i myszy elektroniczne z powiększonymi klawiszami, lupy elektroniczne, duże monitory, specjalistyczne oprogramowanie dla osób niedowidzących lub niewidomych, urządzenia brajlowskie. Wydatki poniesione w 2016 r. na to zadanie to 132.396 zł, co stanowi 90% kosztów zakupu danego sprzętu lub oprogramowania.

10. Prowadzenie i aktualizacja zakładki dla osób niepełnosprawnych na głównej stronie internetowej miasta.

Na stronie internetowej miasta Tarnowa istnieje zakładka „Niepełnosprawni”. Osoby niepełnosprawne mogą znaleźć w tym miejscu informacje dotyczące aktualnie realizowanych programów celowych, warsztatów terapii zajęciowej, orzecznictwa dla celów rentowych i pozarentowych, przysługujących ulg i uprawnień, pomocy udzielanej przez instytucje miejskie, a także zmiany aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych i ich opiekunów.

W 2014 r., w związku z uruchomieniem stanowiska konsultanta ds. osób niepełnosprawnych, strona została rozszerzona o zakładkę, w której znajduje się pełna informacja na temat jego kompetencji, terminu dyżurów oraz danych kontaktowych.

Zakładka „Niepełnosprawni” jest na bieżąco monitorowana i uzupełniana o aktualnie informacje, w taki sposób, aby każda zainteresowana osoba problematyką osób niepełnosprawnych uzyskała pełną wiedzę na ten temat nie wychodząc z domu.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 7

ZAPEWNIENIE RÓWNYCH SZANS OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM W DOSTĘPIE DO KULTURY, SPORTU, REKREACJI I TURYSTYKI

1. Wsparcie oraz promowanie integracyjnych imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

Wsparcie przeznaczone na organizację sportowych imprez dla osób niepełnosprawnych:

- 1) Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy - XII Międzynarodowa Spartakiada Młodzieży Niepełnosprawnej Europa bez barier – 12.000 zł, 300 osób,
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej Fundacji REPI – wsparcie organizacji imprezy pływackiej (VI ogólnopolski mityng pływacki dla osób z niepełną sprawnością) i wspinaczki sportowej (V ogólnopolskie zawody we wspinaczce dla osób z niepełną sprawnością) – 3.000 zł, 300 osób,
- 3) Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych Start – organizacja zajęć szkoleniowych z nauki pływania dla młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie – 3.000 zł, 30 osób.

Łącznie: 630 osób.

2. Upowszechnianie i rozwijanie kultury fizycznej i turystyki z uwzględnieniem problematyki środowiska osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dotacje udzielane organizacjom pozarządowym w trybie otwartych konkursów ofert:

- 1) Sportowe talenty - prowadzenie naboru i selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie Gminy Miasta Tarnowa: Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych Start – 13.500 zł, pływanie i lekka atletyka dzieci niepełnosprawnych ruchowo,
Łącznie: 56 osób.
- 2) Upowszechnianie sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa:
 - Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych Start – 31.800 zł, program Sport bez barier, 45 osób,
 - Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Pogórze” – 9.000 zł, kręgle klasyczne i bowling, 10 osób,
 - Uczniowski Klub Sportowy Tarnowskie Gwiazdy – 1.200 zł 40 osób,
 - Uczniowski Klub Sportowy Świt – 2.000 zł, 85 osób,
 - MKS Tarnovia - 1.000 zł wspinaczka sportowa niepełnosprawnych, 17 osób.**Łącznie 197 osób.**
- 3) „Niepełnosprawny – sprawny w wodzie” - bezpłatne zajęcia pływania dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych ruchowo w wieku od 6 do 15 lat, mieszkających na terenie Tarnowa lub uczących się w tarnowskich szkołach – 5.000 zł,
Łącznie: 20 osób.
- 4) dotacje na realizację części kalendarza sportowych imprez miejskich o znaczeniu ponadlokalnym: Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych Start – 3.000 zł
Łącznie: 40 osób.
- 5) Poprawa warunków uprawiania sportu w tarnowskich klubach sportowych i osiągnięcia przez zawodników wysokich wyników sportowych:
 - Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych Start – 38.800 zł, 51 osób (m.in. przygotowanie do Igrzysk Paraolimpijskich),
 - Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Sportu i Turystyki Niewidzących i Słabowidzących Pogórze – 5.000 zł, 60 osób,**Łącznie: 111 osób.**

3. Uwzględnienie w ofercie turystycznej i wypoczynkowej potrzeb osób niepełnosprawnych.

Tarnowskie Centrum Informacji (TCI) jako jedno z nielicznych centrów informacji turystycznej w Polsce w pełni dostosowane jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Tarnów zwiedzać można z audio przewodnikiem (pierwsza taka inicjatywa w Polsce), lub ze sprzętem i materiałami dedykowanymi osobom niepełnosprawnym, a od 2015 r. toaleta na parterze została zmodernizowana i w pełni przystosowana dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Udogodnienia dostępne w Tarnowskim Centrum Informacji:

1. Dla osób niedowidzących i słabowidzących:

- Navigo City Tarnów - nowoczesny przewodnik po Tarnowie oparty o technologię lokalizacji satelitarnej GPS (możliwość bezpłatnego wypożyczenia odbiornika GPS oraz pobrania aplikacji do samodzielnej instalacji na własnym urządzeniu GPS),

- Audio przewodnik po Tarnowie (możliwość bezpłatnego wypożyczenia odtwarzacza mp3 z przewodnikiem; Audio przewodnik można także pobrać ze strony internetowej TCI),
- Przewodnik po Tarnowie (MSIT) w formie map tyflogicznych jak i reliefowych grafik dotykowych,
- specjalnie przystosowane stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu.

2. Dla osób poruszających się na wózkach:

- materiały promocyjne opracowane pod kątem potrzeb osób poruszających się na wózkach, również w wersji pdf do pobrania na stronie internetowej TCI,
- punkt informacji turystycznej wyposażony został w wiele udogodnień dla osób niepełnosprawnych:
 - położenie na parterze,
 - pochylnia w hallu,
 - szerokie drzwi,
 - biurko z regulowaną wysokością blatu z napędem elektrycznym (nawet do 1,5 m),
 - zainstalowany program odczytujący treść wyświetlaną na ekranie,
 - obniżona lada do obsługi turystów,
 - toaleta przystosowana dla niepełnosprawnych.

4. Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach zmierzających do realizacji prawa osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce – odpowiednio do ich zainteresowań i potrzeb.

W 2016 r. podpisano 11 umów z podmiotami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, na organizację zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Łączna kwota wydatków poniesionych ze środków PFRON na ten cel wynosi 24.451 zł. W zorganizowanych przedsięwzięciach udział wzięło 457 osób.

*Opracowano: Referat Polityki Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej*